

Az ismeretkör: Pszichológia

Kredittartománya: 12 kredit

Tantárgyai:

- 1.) Általános és fejlődéslelektan 1.
- 2.) Általános és fejlődéslelektan 2.
- 3.) Pedagógiai szociálpszichológia
- 4.) A személyiségfejlődés zavarai
- 5.) Pszichológiai önismeret- és szakmai készség-fejlesztés

Tantárgy neve: Általános és fejlődéslelektan 2. ÓP szak Neptunkód: RTALTANB007, RTALTALB007	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 75% elmélet-25% gyakorlat	
A tanóra típusa: elmélet és gyakorlat, óraszám: 2ea+1gy az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: problematizálás, vita, szemléltetés, kísérlet	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretek ellenőrzésében alkalmazandó további módok: -	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Előtanulmányi feltételek: Általános és fejlődéslelektan 1.	

Tantárgy-leírás:

Az Általános- és fejlődéslelektan 2. kurzus célja, hogy a hallgatók pszichológiai ismeretei tovább mélyüljenek, miközben a fejlődés életen át tartó folyamataira fókuszálunk. A hallgató megismeri az életkori szakaszok pszichológiai jellemzőit, a korai életkor történéseinek fontosságát, ehhez kapcsolódva az anya - gyerek kapcsolat és a családi közeg jellemzőit. A kurzus kiemelten foglalkozik a 3 - 6 és a 6 - 10 éves életkor pszichológiai jellemzőivel. Tárgyalja a szülő, a pedagógus és más szakemberek részvételét a nevelésben, a nevelői attitűdök személyiségformáló hatását. A kurzus főbb témakörei:

- A fejlődéslelektan szemlélete, a fejlődés motorjai – fejlődés, érés, öröklődés és környezet. A fejlődéslelektan főbb vizsgálati módszerei.
- Az életkori jellemzők leírása: az életen át tartó fejlődés modellje Eriksonnál, valamint Piaget és a pszichoanalitikusok szerint.
- A prenatális, az újszülött- és csecsemőkor:
 - A méhen belüli élet és a perinatális időszak. Mit tud a baba és a kisgyerek?
 - Tudatállapotok, mozgásfejlődés, észlelés fejlődése, a nyelvelsajátítás folyamata.
 - A kötődés formái és jelentősége.
 - A korai környezeti hatások meghatározó szerepe a személyiségfejlődésben a legújabb kutatások fényében.
- Az óvodáskor
 - A szobatisztaság kérdése
 - Az óvodás gyermek gondolkodásának sajátosságai, mozgásfejlődése, ábrázoló tevékenységének fejlődése
 - Az óvodás érzelmi fejlődése, társas kapcsolatainak alakulása
 - A játék jelentősége az óvodás életében. Milyen a jó óvoda?

- Az iskolaérettség kritériumai.
- A kisiskoláskor
 - A latencia-kor sajátosságai, a kisiskolás korú gyermek viszonya a tanuláshoz, teljesítményhez, sikerkereső és kudarckerülő magatartásformák, kognitív stílusok
 - Motiváció kisiskoláskorban
- Serdülőkor és fiatal felnőttkor
 - A serdülőkor testi, lelki változásai, a „normál” és a „problémás” serdülőkorkrízisei (identitáskrízis, autoritáskrízis, függőségek)
 - A fiatal felnőttkor feladatai
 - Stressz és megküzdés serdülőkorban és fiatal felnőttkorban
- A szocializáció formái, színterei: a család és az iskola.
- A szülő, a pedagógus és a gyermek személyisége a nevelésben, a nevelői attitűdök. Konfliktushelyzetek a nevelés folyamatában.
- Az átlagtól eltérő fejlődés neveléslélektani kérdései, prevenció, korrekció, kompenzáció.

Kötelező, illetve ajánlott irodalom

1. Cole, M., Cole, S. (2006): *Fejldéslélektan*. Budapest, Osiris Kiadó. ISBN 9789633894736 – egyes fejezetek.
2. N. Kollár Katalin - Szabó Éva (szerk.) (2004). *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest. ISBN 9789633896723 – egyes fejezetek.
3. Blythe, S. G. (2009): *A kiegyensúlyozott gyermek. Mozgás és tanulás a korai életévekben*. Medicina Kiadó, Budapest. ISBN 9789632262581
4. Gopnik, A., Meltzoff, A. N., Kuhl, P. K. (2010): *Bölcsék a bölcsőben. Hogyan gondolkodnak a kisbabák?* Typtex Kiadó, Budapest. ISBN 9789632791487
5. Ranschburg, J. (2010): *A mélységből kiáltok. Depresszió, öngyilkosság és kábítószer serdülőkorban*. Saxum Kiadó, Budapest. ISBN 9789632480893

Előírt szakmai kompetenciák, kompetenciaelemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

a) tudása

- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazható tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, sajátosságait.
- Alapvető ismeretei vannak a 3-7 éves gyermek érési-fejldési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést támogató eljárásokkal.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.

b) képességei

- A 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3-7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit.
- Adaptív módon épít a 3-7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3-7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását.

c) attitűdje

- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság

megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.

- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.

- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.

- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

Tantárgy felelőse: Gombás Judit főiskolai docens PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Tóth József, Hollósi Mária Cecília